

Zkamenělé prádlo

Terezín, Malá pevnost Památníku Terezín, 1. 5. – 26. 8.; Praha, DOX, 7. 6. – 26. 8.

Zapomínáme přímo úměrně tomu, jak se nám nad zapomnětlivostí daří vítězit.

Miroslav Petříček

Dvojici výstav prezentovaných pod názvem Ženský dvůr koncipovala Kamila

Ženatá (1953) jako dvě spojené nádoby. Zatímco prostory bývalé terezínské věznice, jejíž ženská část byla označována jako „ženský dvůr“, skrze své audioinstalace autorka oživuje – expozici se prolínají hlasy a hudba, do DOXu naopak na-

instalovala jakoby zmražené vzpomínky či postřehy, jež se k témuž prostředí vztahují „mlčky“. Podobně jako v předchozích projektech se i tentokrát ústředním tématem stává paměť, křížení traumatických zážitků, jež bývají sdíleny napříč

generacemi, za účelem jejich znovuprožití a dořečení, přičemž do její výpovědi se promítá i zkušenost s psychoanalytickými postupy a výmluvná práce se symbolikou motivů. Podle potřeby mixuje prostředky rozmanitých médií, příznačná je výpravnost, kterou bychom mohli přirovnat až k scénografickému přístupu. Výrazným motivem, jež se oběma částmi projektu prolíná, je prádlo, coby atribut vnímaný v souvislosti s „ženskou rolí“, spojený s očistou, domovem a intimitou. Kamila Ženatá však jeho zafixováním do tuhých objektů, které ve větru nevlají, ale vržou, tyto primární asociace boří. Motiv spojovaný s každodenní rutinou nechala ztuhnout do jakéhosi zneklidňujícího strnulého mementa, jež by mohlo evokovat i schematické zápletky katastrofických sci-fi žánrů.

Obě výstavy jsou zamýšleny jako putování, v Terezíně mezi celami oživujícími akustickými vstupy, v DOXu mezi místnostmi oddělenými dveřmi. Zamlklou expozici v DOXu uvádí Šedý pokoj, instalace zpodobující interiér, část něčího domova, pohřbeného pod dusivou vrstvou šedé barvy, jež jakoby zakonzervovala konkrétní okamžik. Následuje instalace „zkamenělého“ prádla, přes nějž je

promítána figurální stínová projekce, svršky potřísněné fosforeskující barvou, které reagují na měnící se světelné podmínky, anebo prostor, jehož stěny vlastnoručně popsala Ženatá poznámkami, evokujícími niterné deníkové záznamy. Výstava vrcholí vizuálně přitažlivou instalací nazvanou Oplakávání, jíž tvoří mihotající se odlesky tisíců křišťálových „slz“ zavěšených v prostoru. Naznačuje očistný proces, jež umožňuje vyrovnat se s bolestí, stává se zároveň prostorem pro kontemplaci, smíření i mostem k transcendentálním úvahám.

Jak uvádí Miroslav Petříček, lidská paměť není archiv a funguje právě proto, že je děravá. Uchovává informace, které člověka nějakým způsobem zasáhly, byť by je znal jen z doslechu, tedy to, o čem je sám schopen vyprávět. Kamile Ženatě se daří některé momenty, výňatky individuální i kolektivní paměti, působivě zprostředkovat skrze uměleckou výpověď, umožňující specifickou formu poznání, a na základě intuitivního přístupu a bezprostředního prožitku je v kaleidoskopu naší paměti přesunout na „viditelné“ místo.

Marie Haškovcová

Kamila Ženatá, *Oplakávání*, 2013, instalace, DOX, 3800 křišťálových slz, audiovideo (2x), 00:06:27

Kamila Ženatá, *Prádlo*, 2013, site-specific instalace, Terezín, prádlo, kovová konstrukce, ocelové lano, d. 80 m. Foto Petr Háj (2x)

k chaosu a řádu výstav funguje možná

kvalitních v první řadě asi neop. Kde je